

**NACIONALINIO VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRO
PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
TELŠIŲ DEPARTAMENTAS**

Biudžetinė įstaiga, Kalvarijų g. 153, LT-08221 Vilnius.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 291349070.
Departamento duomenys: J. Biliūno g. 3, LT-87317 Telšiai, tel. (8 444) 47 276, faks. (8 444) 69 720,
el. p. telsiai@nvsc.lt

Adresatams pagal sąrašą

2021-06-

Nr. (8-21 16.1.1 Mr)2-

DĖL REKOMENDACIJŲ PATALPŲ IR PAVIRŠIŲ DEZINFEKCIJAI

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Telšių departamentas persiunčia Higienos instituto rekomendacijas dėl patalpų ir paviršių dezinfekcijos pandemijos metu.

Atkreipiame dėmesį, kad Higienos instituto rekomendacijose nurodoma, kad tokios dezinfekcinės priemonės kaip rūko purkštuvai, UV spinduliuotę skleidžiantys prietaisai, nors ir gali paveikti SARS-CoV-2 virusą, neturėtų būti naudojamos ugdymo įstaigose, kadangi trūksta mokslinių įrodymų apie šių priemonių efektyvumą bei saugą sveikatai. COVID-19 ligos prevencijai ugdymo įstaigose pirmiausia turėtų būti naudojamos veiksmingos, moksliniais įrodymais pagrįstos priemonės – atstumų išlaikymas, mažesnis ugdytinių skaičius, susibūrimų ribojimas ugdymo įstaigose, rankų higiena, kosėjimo, čiaudėjimo etiketas, testavimas, kaukių dėvėjimas, vakcinacija, natūralus vėdinimas ir kt. Taip pat būtina paviršių ir patalpų dezinfekcijai naudoti tik autorizuotus biocidinius produktus, kurių veiksmingumas ir sauga sveikatai yra patvirtinta.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

PRIDEDAMA. Higienos instituto rekomendacijos, 3 lapai.

Telšių departamento direktorė

Giedrė Ligeikienė

R. Razguvienė, tel. (8 448) 71 440, el. p. rima.razguviene@nvsc.lt

Nuorašas tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2021-06-16

**NACIONALINIO VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRO
PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
TELŠIŲ DEPARTAMENTO
2021-06- RAŠTO NR. (8-2 16.1.1 Mr)2-
ADRESATŲ SĄRAŠAS**

Plungės rajono savivaldybės administracija - savivladybe@plunge.lt
Rietavo savivaldybės administracija - savivaldybe@rietavas.lt
Plungės rajono visuomenės sveikatos biuras – info@plungesvsb.lt
Plungės „Saulės“ gimnazija - saulesg@plunge.lt
Plungės r. Alsėdžių Stanislovo Narutavičiaus gimnazija - alsedziuvm@plunge.lt
Plungės r. Kulių gimnazija - kuliuvm@plunge.lt
Plungės r. Platelių gimnazija - plateliug@plunge.lt
Plungės r. Platelių gimnazijos universalus daugiavfunkcis centras - plateliuld@plunge.lt
Plungės r. Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazija - zemkalvarijosvm@plunge.lt
Plungės Senamiesčio mokykla - senamiesciovm@plunge.lt
Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla - rytopm@plunge.lt
Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazija - juciopm@plunge.lt
Plungės „Babrungo“ progimnazija - babrungopm@plunge.lt
Plungės r. Šateikių pagrindinė mokykla - sateikiupm@plunge.lt
Plungės specialiojo ugdymo centras - specmokykla@plunge.lt
Plungės vyskupo Motiejaus Valančiaus pradinė mokykla - valanciauspm@plunge.lt
Plungės lopšelis - darželis „Nykštukas“ - nykstukas@plunge.lt
Plungės lopšelis - darželis „Pasaka“ - pasaka@plunge.lt
Plungės lopšelis - darželis „Raudonkepuraite“ - raudonkepuraite@plunge.lt
Plungės lopšelis - darželis „Rūtėlė“ - rutele@plunge.lt
Plungės lopšelis - darželis „Saulutė“ - saulute@plunge.lt
Plungės lopšelis - darželis „Vyturėlis“ - vyturelis@plunge.lt
Plungės rajono savivaldybės Žlibinų kultūros centras - zlibinaikc@gmail.com
Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazija - rietavogimnazija@gmail.com
Rietavo savivaldybės Tverų gimnazija - tveraimokykla@gmail.com
Rietavo sav. Žadvainių pagrindinė mokykla - zadvainiai@gmail.com
Rietavo lopšelis-darželis - rietavodarzelis@zebra.lt

Nuorašas tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2021-06-16

HIGIENOS INSTITUTAS

Biudžetinė įstaiga, Didžioji g. 22, LT-01128 Vilnius, tel. (8 5) 262 4583, faks. (8 5) 262 4663, el. p. institutas@hi.lt, www.hi.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 111958286

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos
Visuomenės sveikatos departamentui

2021-06-14 Nr. (1.14) 01- 220
Į 2021-05-14 Nr. 9-12000

DĖL REKOMENDACIJŲ

2021 m. gegužės 14 d. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos rašte (toliau – Raštas) Nr. SR-2000 pateikti UV spinduliuote paremti prietaisai (Airius-Model-PureAIR, Aisteril-MF) bei rūko purkštuvai. Higienos institutas atliko mokslo įrodymų / egzistuojančių rekomendacijų apžvalgą siekiant įvertinti minėtų prietaisų naudojimą ugdymo įstaigose.

Nepavyko rasti konkrečių duomenų apie rūko purkštuvų naudojimo ugdymo įstaigose veiksmingumą, sergamumo užkrečiamomis ligomis mažinimą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad rūko purkštuvų naudojimo saugumas tiesiogiai priklauso nuo medžiagos, kuri yra purškiama į aplinką. Prie Rašto pridėtame rūko purkštuvų aprašyme nenurodyta, kokia medžiaga yra purškiama siekiant atlikti patalpų dezinfekciją.

Buvo rastos 3 2021 m. publikuotos sisteminės apžvalgos, kuriose nurodoma, kad UV spinduliuote paremtos technologijos gali būti naudojamos kaip priemonė siekiant paveikti SARS-CoV-2 virusą, tačiau nėra nei vieno tyrimo, kuris būtų atliktas ugdymo įstaigų aplinkoje. Publikacijų autoriai tokius prietaisus rekomenduoja naudoti kaip papildomą dezinfekcijos priemonę didelės rizikos aplinkoje, taip pat svarbu paminėti, kad trūksta mokslo įrodymų dėl tokių prietaisų taikymo efektyvumo praktikoje mažinant susirgimų atvejų skaičių [1, 2, 3].

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ECDC) pateiktose nefarmacinių priemonių naudojimo prieš COVID-19 gairėse minima, kad kiti paviršiaus dezinfekavimo metodai, tokie kaip purškimas, dezinfekcijų priemonių taikymas lauke arba dideliuose patalpų paviršiuose (patalpose, klasėse ar pastatuose) arba UV spindulių naudojimas, nėra veiksmingas, nes trūksta įrodymų apie efektyvumą, galimą žalą aplinkai ir galimą dirginančių cheminių medžiagų poveikį žmonėms [4]. Taip pat svarbu akcentuoti, kad prieš UV spindulių ar dezinfekcinių priemonių rūko purkštuvų būtina atlikti paviršių valymą su detergentais (plovikliais), nes kitu atveju dezinfekuojantis agentas dėl dulkių ir/ar organinio užkrato nepasiekia SARS-CoV-2 viruso. Pažymėtina, kad UV spinduliai žaloja akių rageną, patalpoje esantis deguonis pakeičiamas ozonu, tad po to reikalingas natūralus patalpos vėdinimas. Dezinfekcinės priemonės patenka į kvėpavimo takus ir gali sukelti alergines reakcijas mokiniams. Tad, tiek UV spinduliai, tiek dezinfekcinės priemonės skysčio ar rūko pavidalu turi būti naudojamos tik tada, kai nėra patalpoje mokinių ir po to patalpa vėl turi būti vėdinama [5].

JAV ligų kontrolės ir prevencijos centras paskelbė patalpų valymo ir dezinfekavimo rekomendacijas, kuriose minimi įvairūs patalpų valymo metodai, tarp jų ir alternatyvūs dezinfekavimo būdai. Alternatyvių paviršiaus dezinfekcijos metodų, tokių kaip ultragarso bangos, didelio intensyvumo UV spinduliai ir mėlyna LED šviesa, veiksmingumas nuo viruso, sukeliančio

Nuorašas tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2021-06-16

COVID-19, nėra iki galo nustatytas. Daugeliu atvejų rūko naudojimas (purškimas) ir plataus ploto ar elektrostatinis purškimas nerekomenduojamas kaip pagrindinis paviršiaus dezinfekavimo būdas, nes gali kenkti žmogaus sveikatai [6].

Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) pediatrų akademija pateikė rekomendacijas, skirtas saugiam buvimui ugdymo įstaigoje. Rekomendacijose pabrėžiama, kad pagrindiniai COVID-19 prevencijos metodai – atstumų išlaikymas, kaukių dėvėjimas, mokyklos darbuotojų testavimas. Minimas rutininis paviršių valymas šlapiuoju būdu naudojant dezinfekcines priemones, dažnas patalpų vėdinimas natūraliu būdu atidarant langus [7].

Turimi įrodymai rodo, kad fizinio atstumo (atstumas klasėse, mokinių skaičiaus mažinimas, skirtingi atvykimo į ugdymo įstaigą laikai, nebūtinų užsiėmimų viduje atšaukimas ir pan.) ir higienos (rankų plovimas, kosėjimo / čiaudėjimo etiketas, valymas, ventiliacija, kaukių naudojimas tam tikrais atvejais) laikymosi derinys svarbus siekiant išvengti COVID-19 užsikrėtimų ugdymo įstaigose, ypač tarp vyresnių amžiaus grupių. Priemonės turėtų būti įgyvendinamos atsižvelgiant į amžiaus grupes ir priemonių poveikį mokymuisi ir psichosocialiniam vystymuisi. Netinkamas kaukių dėvėjimas sudaro sąlygas su rankomis virusą „atnešti“ iki kaukės ir kvėpavimo takų. Mažiesiems vaikams sunku laikytis šių reikalavimų, todėl kaukės rekomenduotinos vaikams vyresniems nei 12 m. Be to, svarbu paminėti, kad viruso perdavimas ugdymo įstaigose tik „atspindi“, tačiau nepaskatina viruso plitimo bendruomenėje [5].

COVID-19 prevencijos priemonės siūlomos ir JAV Ligų kontrolės ir prevencijos centro 2021 m. gegužės 15 d. atnaujintose rekomendacijose, skirtose ugdymo įstaigoms, taip pat minima patalpų ventiliacija, naudojant oro kondicionierius, kurie paduoda švarų orą iš lauko ir iš patalpų išraukia orą į lauką [8]. Tačiau remiantis ECDC duomenimis, reikėtų pažymėti, kad kondicionavimo sistemos su HEPA filtrais siūlomos naudoti padidėjusios rizikos vietose (pirmosios pagalbos kabinetas, izoliacijos kambariai), t. y. kondicionavimo sistemos nėra būtinos klasėse [5]. Be to, kondicionieriai gali tapti virusų, grybelių, bakterijų rezervuaru, todėl jie nepakeičia vėdinimo pro langus bei paviršių valymo su detergentais (plovikliais) privalumų ir efektyvumo.

Europos šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo asociacijų federacija parengė rekomendacijas, skirtas ugdymo įstaigų darbuotojams, kaip atlikti ventiliaciją ir pastatų aptarnavimą COVID-19 pandemijos metu. Ugdymo įstaigose, neturinčiose ventiliacijos sistemų, rekomenduojama patalpas vėdinti atidarius langus [9].

Atlikus trumpą apžvalgą galima teigti, kad nepaisant to, kad tokios dezinfekcijos priemonės kaip rūko purkštuvai, UV spinduliuotę skleidžiantys prietaisai gali paveikti SARS-CoV-2 virusą, jos neturėtų būti naudojamos ugdymo įstaigose, nes trūksta mokslo įrodymų, patvirtinančių tokių priemonių naudojimo veiksmingumą susirgimų atvejų mažinimui, taip pat nėra įrodymų, kad tokios priemonės yra saugios vaikų sveikatai. COVID-19 prevencijai mokyklose pirmiausia turėtų būti naudojamos veiksmingos, mokslo įrodymais paremtos priemonės – atstumų išlaikymas klasėse, mažesnis mokinių skaičius klasėse, mokinių susibūrimų ribojimas, etapinis atvykimo į mokyklą laikas, rankų plovimas, čiaudėjimo etiketas, paviršių valymas su detergentais (plovikliais), natūralus vėdinimas, veido kaukės vyresnių klasių vaikams (≥ 12 m.), mokyklos personalo vakcinacija.

Literatūra:

1. Chiappa F et al. The efficacy of UV light-emitting technology against coronaviruses: a systematic review. 2021. [https://www.journalofhospitalinfection.com/article/S0195-6701\(21\)00208-5/fulltext](https://www.journalofhospitalinfection.com/article/S0195-6701(21)00208-5/fulltext)
2. Kwok CS. Et al. Methods to disinfect and decontaminate SARS-CoV-2: a systematic review of in vitro studies. 2021. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7970236/>
3. Simmons SE. Et al. Deactivation of SARS-CoV-2 with pulsed-xenon ultraviolet light: Implications for environmental COVID-19 control. 2021. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7443558/>

Nuorašas tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2021-06-16

4. Guidelines for the implementation of non pharmaceutical interventions against COVID-19. ECDC. <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/covid-19-guidelines-non-pharmaceutical-interventions-september-2020.pdf>
5. COVID-19 in children and the role of school settings in transmission - first update. ECDC. <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/children-and-school-settings-covid-19-transmission>
6. Cleaning and Disinfecting Your Facility. Every Day and When Someone is Sick. CDC. <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/disinfecting-building-facility.html>
7. COVID-19 Guidance for Safe Schools. American Academy of Pediatrics. <https://services.aap.org/en/pages/2019-novel-coronavirus-covid-19-infections/clinical-guidance/covid-19-planning-considerations-return-to-in-person-education-in-schools/>
8. Operational Strategy for K-12 Schools through Phased Prevention. CDC https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/operation-strategy.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019-ncov%2Fcommunity%2Fschoools-childcare%2Fschoools.html
9. COVID-19 ventilation and building services guidance for school personnel. REHVA. https://www.rehva.eu/fileadmin/user_upload/REHVA_COVID-19_guidance_document_School_guidance_25112020.pdf

Direktorius

Remigijus Jankauskas

Vincentas Liuima, tel. (8 5) 262 4184, el. p. vincentas.liuima@hi.lt

Rolanda Valintėlienė, tel. (8 5) 261 8390, el. p. rolanda.valinteliene@hi.lt

Nuorasa tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2021-06-16

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos 291349070, Kalvarijų g. 153, 08221 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL REKOMENDACIJŲ PATALPŲ IR PAVIRŠIŲ DEZINFEKCIJAI
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-06-16 Nr. (8-21 16.1.1 Mr)2-93513
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Giedrė Ligeikienė, Telšių departamento direktorė, Telšių departamentas
Sertifikatas išduotas	GIEDRĖ LIGEIKIENĖ, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie SAM LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-06-16 11:12:26 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymeje nurodytas laikas	2021-06-16 11:12:41 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-07-10 10:17:25 – 2022-07-09 10:17:25
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras, i.k.291349070 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-21 14:06:53 iki 2021-12-20 14:06:53
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.39
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2021-06-16 11:20:41)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2021-06-16 11:20:41 Dokumentų valdymo sistema Avilys

Nuorašas tikras

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2021-06-16